

Er is **voedsel** genoeg
en toch is er **HONGER**
Kook jij mee van woede?

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

BELEIDSDIENST: Koen Detavernier, Sarah Lamote, Koen Warmenbol, Griet Ysewyn

CAMPAGNEDIENST: Bart Demedts, Greet De Prins

DIENST VRIJWILLIGERSWERKING: Hade Vanhoutte, Matthias Van Milders

COMMUNICATIEDIENST: Eddy Maes, Corine Van Kelecom, Hendrik Van Poele

ANDERE: Peter Christiaensen, Annik Verheyen
EINDREDACTIE: Peter Van Craenenbroeck

CONCEPT EN REALISATIE:

Metronoom, Antwerpen

FOTO VOORPAGINA:

Peter Vanloffelt

DRUK:

Gevaert Printing, Zwevezele

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Bogdan Vanden Berghe
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel

REDACTIE:

Pagina 11
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Tel. 02 536 11 16
Fax 02 536 19 02
e-mail pagina11@11.be
www.11.be

NATIONAAL SECRETARIAAT:

11.11.11
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Tel. 02 536 11 11
Fax 02 536 19 10

PROVINCIALE SECRETARIATEN:

11.11.11 ANTWERPEN
Patriottenstraat 27, 2600 Berchem
Tel. 03 281 06 62
Fax 03 281 06 89
e-mail antwerpen@11.be

11.11.11 LIMBURG
Bedrijfsstraat 10, bus 11, 3500 Hasselt
Tel. 011 87 14 80
Fax 011 85 14 93
e-mail limburg@11.be

11.11.11 OOST-VLAANDEREN
Dok Noord 4, hal 25, 9000 Gent
Tel. 09 233 02 03
Fax 09 233 94 84
e-mail oost-vlaanderen@11.be

11.11.11 VLAAMS-BRABANT/BRUSSEL
Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
Tel. 02 536 11 47
Fax 02 536 19 01
e-mail brabant@11.be

11.11.11 WEST-VLAANDEREN
Hugo Verrieststraat 22, 8800 Roeselare
Tel. 051 24 06 13
Fax 051 24 08 39
e-mail west-vlaanderen@11.be

Overname van (delen van) artikelen is toegestaan, mits bronvermelding.

Excuseer, ik had een vraagje

Ik weet niet wanneer het in ons taalgebruik is binnen geslopen. "Ik had een vraagje." Mensen die deze intro gebruiken, zoeken doorgaans nog naar een antwoord. Ondanks de verleden tijd. Maar dit terzijde.

Aymar Nyenyezi had ook een vraagje. Als ik mij goed herinner, gebruikte hij de indicatif présent. "J'ai une petite question, monsieur Bart." Zo begon hij. Op zijn kousenvoeten. Aymar de fijnbesnaarde, op een donker terras in Goma. De vraag is mij altijd bijgebleven: "Est-ce qu'on veut vraiment que les pays du Sud se développent?"

Na vijf jaar ontwikkelingswerk in Burundi had hij niet de indruk dat

we de ambitie hadden om komaf te maken met de armoede.

Wel de ambitie om aan ontwikkelingssamenwerking te doen. En te blijven doen, zo leek het hem, tot het einde der tijden. Traag, met mondjesmaat, kleine stapjes vooruit, en ook al eens achteruit. De schijn hoog houden, het arme volkje rustig en een leger ontwikkelingswerkers aan 't werk. Ik zag niet veel meer dan de weerspiegeling van het maanlicht in zijn brillettje. Maar hij keek duidelijk naar mij en wachtte op een antwoord. "Est-ce qu'on veut vraiment que les pays du Sud se développent?"

"Misschien zijn wij inderdaad te geduldig", hoorde ik mij zeggen. "En maken we onszelf graag wijs dat het nu eenmaal werk van heel lange adem is. En misschien zijn we het zelfs normaal gaan vinden dat vele belofes en plannen in de schuif blijven liggen." Veel verder kwam ik toen niet. Is "Ik Kook Van Woede" een antwoord, Aymar? Een campagne die het zich permitteert om op de rand van het simplisme te stellen dat honger absoluut onaanvaardbaar is. Of je nu tussen de rekken in een supermarkt loopt of een rapport van de VN leest, je kunt dezelfde conclusie trekken: er is voedsel zat. Genoeg om 1,5 maal de wereldbevolking te voeden. Voor wie zich daar iets wil bij voorstellen: 3,5 miljard dagschotels op overschot. En toch krijgen 870 miljoen mensen geen plaats aan tafel. Die boodschap zullen we voorschotelen met "Ik Kook Van Woede". Honger kan de wereld uit. De vraag is: "Est-ce qu'on veut vraiment...?"

BART DEMEDTS

NIET TE MISSEN

IK KOOK VAN WOEDE

Er is voedsel genoeg, en toch is er honger. Vanuit een gevoel van verantwoordiging en in de wetenschap dat er oplossingen bestaan om de oorzaken van honger aan te pakken voeren we campagne in 2013. Kook jij ook mee van Woede?

| pagina 4

DE NAGEL OP DE KOP

11.11.11 en zijn partners klagen al jaren de wan-toestanden aan die gepaard gaan met de ontginning van natuurlijke rijkdommen in het Zuiden. Een nieuwe Europese richtlijn moet zorgen voor meer transparantie, minder corruptie en uiteindelijk meer middelen voor de ontwikkeling van het Zuiden.

| pagina 10

Verstoppertje spelen voor de klimaatverandering

Tien maanden nadat onze klimaatsong een hit werd op honderden pleinen en speelplaatsen in Vlaanderen, is er voorlopig weinig beterschap voor het klimaat. 32 miljoen mensen op de vlucht. En onze politici die verstoppertje spelen.

Volgens een recent rapport van het Internal Displacement Monitoring Centre zijn in 2012 32 miljoen mensen hun huizen ontvlucht omwille van natuurrampen, bijna dubbel zoveel als in 2011. Het overgrote deel moest op de loop voor rampen veroorzaakt door het weer. Grote overstromingen in India en Nigeria zorgden voor 13 miljoen ontheemden en in de Filipijnen vluchtten twee miljoen mensen voor cyclonen en overstromingen. In Rusland en Spanje waren bosbranden de boosdoener. Men schat dat in 2050 de klimaatverandering wereldwijd 200 miljoen mensen zal verplichten hun huizen te verlaten.

GEEN JURIDISCH KADER

Vandaag blijven die mensen hoofdzakelijk in eigen land. Maar wat als zij in de toekomst de landsgrenzen overstekken? Voorlopig heeft geen enkel land ter wereld een juridisch kader om hen op te vangen. Het internationaal vluchtelingenverdrag van Genève telt momenteel vijf criteria: ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of lidmaatschap van een sociale groep. Mensen die vluchten voor de klimaatverandering maken dus geen enkele kans.

Neem nu de 11.000 bewoners van de eilandengroep Tuvalu. De kans is reëel dat zij door de stijgende zeespiegel geen grond onder hun voeten meer zullen hebben. Nieuw-Zeeland is het dichtstbij, maar met haar huidige wetgeving zal Nieuw-Zeeland hooguit ... 75 Tuvalezen toelaten.

Voorlopig bestaan 'klimaatvluchtelingen' dus juridisch niet. Bovendien zijn rampen niet de enige oorzaak waarom mensen op de vlucht moeten. Wanneer je akker langzaam verzilt door stijgend zeewater, ben je

dan een 'klimaatvluchteling' of een economische migrant? Veel verschil maakt het in Europa voorlopig niet uit, in beide gevallen eindig je meestal toch als ... 'illegaal'. Van een evenwichtig migratiebeleid is in de EU en in België absoluut geen sprake.

SLECHTE LEERLING

Zijn we dan in België wel bereid om landen in het Zuiden te steunen om de gevolgen van de klimaatverandering ter plaatse op te vangen? In woorden wel, bij voorkeur tijdens klimaatconferenties, maar voorlopig niet in daden. België storte slechts 92 van de beloofde € 150 miljoen voor de afgesproken *fast start financiering*. Hiermee is ons land één van de slechtste leerlingen van de Europese klas. Vooral Vlaanderen doet het met € 5 miljoen bijzonder slecht. Nochtans onderschreef minister Schauvliege eind vorig jaar de doelstellingen van de 11.11.11-campagne ...

Bovendien 'verwarde' België klimaatfinanciering bijna integraal met het beloofde bedrag voor ontwikkelings-samenwerking. Het grootste deel kwam immers uit dat – reeds dalende – budget. Op die manier recycleert België reeds gedane beloftes.

Nochtans liggen de oplossingen op tafel, vindt 11.11.11. Door een deel van de opbrengsten van de verkoop van emissierechten te reserveren voor internationale klimaatfinanciering, kan België zijn beloften nakomen zonder de staatskas te belasten. En de vervuilers laten betalen! Maar onze politici spelen blijkbaar liever verstoppertje voor de klimaatverandering.

PETER CRISTIAENSEN

FOTO: DIETEN TELEMAN'S

• www.11.be/klimaat

FOTO: PETER VAN OEFFEL

De verontwaardiging over de
honger in de wereld zichtbaar
maken. Dat is de inzet van
de campagne voor recht op
voedsel. Een sterke mobilisatie
voor een ander beleid. Tegelijk
werken wij haalbare voorstel-
len uit die we voorleggen aan
een bijzondere ministerraad.

Kook jij ook van **WOEDE**?

WIJ ZIJN WOEST

870 miljoen mensen lijden honger. Dat is 1 op 8. Toch produceert de wereld vandaag anderhalve keer meer voedsel dan nodig om iedereen te voeden. Schandalig, want er zijn haalbare oplossingen om de honger structureel aan te pakken. Wie dit leest, kan alleen maar kwaad zijn. Daarom willen we met deze campagne het brede publiek informeren én tegelijk vragen om hun verontwaardiging te tonen.

wereld: landroof, waterroof, het gebruik van biobrandstoffen, voedselspeculatie ... We kennen die oorzaken en we kennen de oplossingen, maar toch verandert er niets. Er is immers geen coherent beleid tegen honger. Daarom werkt 11.11.11 zelf een beleid uit, met haalbare oplossingen om het probleem structureel aan te pakken. En ook al is de honger gigantisch, toch is er hoop. Niet alleen omdat er politieke oplossingen bestaan, maar ook omdat vandaag in Noord en Zuid burgers, scholen, ondernemingen, boerenorganisaties en buurten tonen dat het anders kan. Het basisdossier vertelt het globale verhaal. Voor de concretisering van de eisen zorgt de 'Coalitie voor Recht op Voedsel', waarvan 11.11.11 deel uitmaakt.

HONGER, HOE KAN DAT?

Er zijn verschillende oorzaken van de honger in de

TOON JE VERONTWAARDIGING

11.11.11 wil straf, verrassend en gedurfd uit de hoek komen en zoveel mogelijk mensen op een ludieke en creatieve manier betrekken.

Hoogtepunten van de campagne

- **kick-off** op 21 september
- **soepactie** tijdens het weekend van 18, 19 en 20 oktober
- **scholenactie** ikkookvanwoede@school op 25 oktober
- **campagneweekend** van 8 tot en met 11 november
- **bijzondere ministerraad** eind november

Wat kan jij doen?

Kook mee van woede. Letterlijk. Wil jij de honger kloppen? Toon je verontwaardiging door soep te koken en een soepactie te organiseren. Zo kan je ook anderen duidelijk maken dat ons voedselsysteem in de soep draait. Hoe meer soep er gekookt wordt, hoe duidelijker onze politici zien dat we de onrechtvaardige situatie niet langer pikken. In de actiekrant en op de website kom je stap voor stap te weten hoe je aan de slag kan. Surf naar www.ikkookvanwoede.be en registreer je actie!

Op zaterdag 21 september organiseren we daarom voor alle vrijwilligers en nieuwe groepen op één lokatie een grootse **kick-off**. Op het programma: kookworkshops van bekende topchefs, een internationale spreker, een show en een première van filmpjes en campagnebeeld.

Vanaf dan zal 'Ik kook van woede' overal opduiken in tv-programma's en via sociale media. We willen mensen bewustmaken hoe honger in elkaar zit. We willen hen informeren en hun verantwoordiging aanwakken. Ook BV's zullen hun verantwoordiging uiten. We roepen iedereen op om hetzelfde te doen op de **website** www.ikkookvanwoede.be.

In oktober komen we met een **charter** naar buiten, ondertekend door vele mensen uit de academische wereld en middenveldorganisaties. In het charter stelt 11.11.11 een beleid voor, met haalbare oplossingen om de honger structureel aan te pakken.

Op woensdag 16 oktober is het Wereldvoedseldag, de aanleiding voor een grote **soepactie** in het weekend dat er op volgt. Vrijwilligers en groepen koken soep en verkopen die in winkelstraten, stations, scholen en bedrijven. Je kan een soepactie organiseren in je gemeente, maar je kan ook naar (bedrijfs)restaurants en brasseries stappen om deel te nemen aan de actie. Scholen kan je vragen op 25 oktober tijd te maken voor 'ikkookvanwoede@school'.

BIJZONDERE MINISTERRAAD

Enkele weken na de campagne roepen we een **bijzondere ministerraad** samen. Aangezien er geen internationaal politiek topmoment op de agenda staat, organiseren we zelf een ministerraad tegen de honger. We confronteren de Belgische ministers met de vele mensen die verantwoordigd zijn en de eisen van de campagne onderschreven hebben. We vragen hen op basis van onze eisen concrete engagementen te formuleren binnen hun bevoegdheid. Want niet alleen Europa of internationale instellingen kunnen iets doen aan het voedselprobleem, ook België moet inspanningen leveren.

GREET DE PRINS

Vragen of suggesties? ikkookvanwoede@11.be

• www.ikkookvanwoede.be

ONZE OPLOSSINGEN

1. Gok niet met voedsel

Privé-investeerdens zoals banken en pensioenfondsen krijgen dollartekens in hun ogen als ze de stijgende voedselprijzen zien. Met lucratieve beleggingen manipuleren ze de internationale voedselmarkt in hun voordeel. Maar hun winsten zijn dodelijk voor kleine boeren in het Zuiden.

Onze eis: stop voedselspeculatie voor eens en voor altijd!

2. Geen voedsel in de tank

Om de tank van een zware auto te vullen met biobrandstof, is 250 kg graan nodig. Daarvan kan een mens een jaar lang leven. In een wereld waar 870 miljoen mensen honger lijden, is dit pure verspilling.

Onze eis: de productie van biobrandstoffen mag niet concurreren met voedselproductie.

3. Stop land- en waterroof

Ongeveer 80% van de mensen die vandaag honger lijden, is landbouwer, landarbeider, jager, visser of herder. Toegang tot land en water is essentieel voor hun recht op voedsel. Maar mega-investeringen in landbouwgrond in het Zuiden bedreigt die toegang.

Onze eis: verzekerde toegang tot land en water voor iedereen.

4. Een duurzaam voedselbeleid

Ons voedselsysteem is verantwoordelijk voor één derde van de totale uitstoot van broeikasgassen. Tegelijk is de landbouw ook slachtoffer van de klimaatverandering. Vandaag lijden 45 miljoen mensen honger door het veranderende klimaat. En dat aantal zal blijven stijgen als we niets doen.

Onze eis: een rechtvaardig klimaatbeleid met ruimte voor duurzame landbouw.

Meer informatie vind je in het basisdossier op de website.

De kracht van soep

Soep koken is een positieve manier om je verantwoordiging te uiten. Soep is een sobere maaltijd, eenvoudig in organisatie en bereiding. Met lokale groenten heeft soep een kleine ecologische voetafdruk. In soep kan je restjes verwerken zonder voedsel te verspillen. Soep is meestal vegetarisch. Iedereen maakt soep. Kortom, soep is het ideale ingrediënt voor een duidelijke en eenduidige actie.

Filosoferen met kinderen

Nieuw in de boekhandel:

De Scharlaken Pompelmoes,

het nieuwe luisterboek van Djapo.

Het is een spannend en tegelijk
grappig verhaal dat kadert binnen

FOTO ANNIK VERHEYEN - DJAPO

de 11.11.11-campagne. Met het bijhorende educatief pakket gaan kinderen filosoferen over de ongelijke verdeling van voedsel. Els Mertens, juf van het 2e leerjaar in de Rank in Wezemaal, testte het uit en vertelt, afgewisseld met enkele uitspraken van kinderen.

De Scharlaken Pompelmoes

Luisterboek € 19,99

(€ 5 korting met lerarenkaart)

Educatief pakket voor alle graden
van het basisonderwijs:

€ 75 per graad / € 195 per school
(beschikbaar vanaf september)

Met de stemmen van Jelle
Cleymans, Nathalie Meskens,
Moora Vander Veken en Stany Crets.

Bestellen: info@djapo.be

Meer informatie en data nascholingen: www.djapo.be/pompelmoes

En voor meer informatie over het kinderactiemodel en andere materialen,
zie www.11.be/basisonderwijs.

**"De natuur is de enige baas over ons voedsel,
want al ons voedsel komt van de natuur."**

Juf Els. Ik wil in de klas stilstaan bij wereldproblemen, dat is mijn taak. Maar hoe pak je zo iets aan? Toen ik hoorde over dit luisterboek was ik meteen enthousiast. Filosoferen met kinderen wilde ik al langer doen. In de nascholing zag ik hoe het werkt.

**"Ik wil wel delen met mensen, maar liefst
met mensen die ik leuk vind en vertrouw."**

Juf Els. De kinderen ervaren hoe het is wanneer iets niet gelijk verdeeld is. Er worden koekjes uitgedeeld maar niet iedereen krijgt er evenveel. Dan zie je hun reacties en dan start het filosoferen. Ik vind het heel belangrijk kinderen te helpen om hun blik te verruimen, binnen hun eigen wereldje maar ook naar de leefwereld van leeftijdsgenootjes ver weg. Ze moeten weten dat kinderen niet overal op dezelfde manier naar school gaan of dezelfde dingen eten. Hebben ze daar wel brooddozen? Eten ze daar wel brood? Of snoep, is dat daar hetzelfde?

**"De meeste papa's zijn groter dan kinderen,
dus krijgen papa's ook meer patatjes."**

Juf Els. Wij leerkrachten hebben het vaak moeilijk om af te wijken van platgetreden paden. Met dit pakket krijg je meer creatieve ideeën. Onder leerkrachten zagen we het meteen groots. Maar 'Hoe gaan we het voedselprobleem in de wereld aanpakken?' is geen filosofische vraag, je loopt vast. We leerden het belang van een goede vraag en hoe we dat bij kinderen kunnen aanbrengen. De reacties waren enthousiast en verrassend! In september ga ik er zeker mee aan de slag.

**"Als je mij een koek geeft, is die van mij.
Maar als je mijn koek steelt, blijft die van mij."**

Juf Els. Ik wil nog meer doen met het pakket. Ik plan zeker een actiemoment in de klas. Ik wil bijvoorbeeld kinderen een brooddoos laten samenstellen voor een klasgenootje. Nu is het vaak mama of papa die de brooddoos maakt en dan zeuren ze wel eens dat het niet lekker is. Maar als ze dat zelf doen, gaan ze anders kijken. Kinderen leven naar zo'n actiemomenten toe, daarover wordt op het einde van het schooljaar nog gepraat.

ANNIK VERHEYEN

Dit was perfect vermijdbaar

Bangladesh, april 2005: illegaal bijgebouwde verdiepingen veroorzaken de instorting van de Spectrum kledingfabriek. April 2013: het Rana Plaza gebouw met drie confectie-ateliers kraakt in al zijn voegen, maar de arbeiders moeten weer aan het werk. Zoniet verliezen ze hun job. Enkele uren later stort alles in.

FOTO: JEFF VAN HEECKE

“Het laatste half jaar zijn er alleen in Bangladesh nog een veertigtal incidenten geweest”, zegt Ben Vanpeperstraete, coördinator van de Schone Klerencampagne. “Alles samen duizenden doden die perfect vermijdbaar waren. Want reeds in 2005, vlak na de Spectrumramp, namen de internationale textielvakbonden het initiatief om een *Bangladesh Fire and Building Safety Agreement* op te stellen, een voorstel om tot veilige kledingfabrieken te komen. Iedereen binnen de sector wist maar al te goed dat er nog rampen zouden volgen.”

RACE TO THE BOTTOM

Bangladesh is na China de grootste exporteur van textiel. Zo goed als alle kledingmerken zijn in het land actief. Maar achter dit succesverhaal gaat een *race to the bottom* schuil die letterlijk over lijken gaat. Grote merken en kledinginkopers spelen de lokale fabriekseigenaars tegen elkaar uit om zo goedkoop mogelijk te produceren. Het resultaat zijn niet alleen extreem lage lonen, maar ook extreem onveilige gebouwen. “Samen met de vakbonden lobbyde de Schone Klerencampagne al jaren bij de grote kleding-

merken om de overeenkomst te ondertekenen. Maar behalve PVH (Calvin Klein, Tommy Hilfiger) en Tchibo (een Duitse retailer) hapte niemand toe. Men hield de boot af met eigen voorstellen zoals veiligheidsfilms (H&M) of opleidingen (Walmart). Spijtig genoeg was er een nieuwe ramp en heel veel petitie en publieke verontwaardiging nodig om hen van gedachten te doen veranderen.”

BINDEND CONTRACT

Met het ondertekenen van het *Bangladesh Fire and Building Safety Agreement* engageren bijna alle belangrijke spelers in de kledingindustrie zich om hun toeleveranciers op te lijsten en een onafhankelijk inspectieteam de veiligheid van de gebouwen te laten onderzoeken. Op basis van die bevindingen zullen de ketens en de Bengaalse fabriekseigenaars renovaties betalen. Doen die laatste daar moeilijk over, dan beloven de ketens om niet meer bij hen aan te kopen. De overeenkomst voorziet vijf jaar voor dit traject. In hoeverre is dit een doorbraak? “Zeker wel”, stelt Ben Vanpeperstraete. “We moeten natuurlijk de volgende weken en maanden waakzaam

blijven, maar het gaat wel degelijk om een bindend contract tussen de industrie en internationale en Bengaalse vakbonden. Tegelijk hopen we dat deze overeenkomst model kan staan voor andere landen en dat er ook rond loon en vrouwendiscriminatie zaken gaan bewegen.”

WETTEN, MAAR OOK DADEN?

Minder aandacht in de media, maar zeker zo belangrijk is de koerswijziging van de regering van Bangladesh. Al jaren lagen wetteksten klaar die vakbondswerk beter beschermen. Ook hier was de volkswoede na de ramp nodig om de nodige handtekeningen op papier te krijgen. “Nieuwe wetten zijn echter maar een stap, de Bengaalse overheid is niet altijd een betrouwbare partner gebleken als het op daden aankomt”, waarschuwt Ben Vanpeperstraete.

PETER CRISTIAENSEN

• www.schonekleren.be

FOTO: TIM ROBERTS

Voor Plato gold dat de rijkste Griek maximaal 5 keer zo veel mocht bezitten als de armste. Een nobele doelstelling waar we vandaag ver af zitten. Zo bezitten de rijkste 10% Belgen 62 keer wat de armste 10% hebben. De rijkste 10% van de wereld bezit zo maar eventjes 54% van het wereldinkomen. De 20% armsten 1,7%.

Ongelijkheid vandaag wereldwijd

met Karel Van Eetvelt, Unizo • Maria Jepsen, European Trade Union Institute • Danielle Dierckx, OASES - Universiteit Antwerpen

Rijkdom, zo gaat een bekend beeld, is als een champagnecoupe: breed en gul voor zij die vanboven zitten, maar met een wreed smal voetje vanonder.

Ondanks de economische welvaart voor de crisis is er niks veranderd aan dat beeld. Integendeel, de kloof tussen arm en rijk werd enkel groter, ondanks de uitroep van vele economen dat hoe meer de wereld verdiende, hoe beter dat ook voor de armen zou zijn.

Tegen dat beeld van 'trickle down'-economie organiseerde 11.11.11 een denkdag over ongelijkheid. Op deze 'Think Global Day' wilden we verder kijken dan de economische consensus. Hoe zit het nu met armoede en wat heeft het overheersende markteconomische model nu echt betekend voor arm en rijk? Een internationaal panel uit de vier windstreken van onze aarde verzamelde hiervoor in Brussel. Duncan Green, Bea Cantillon, Roberto Bissio, Karel Van Eetvelt, Gauri Augustine, Jan Vandemoortele, Beverley Jansen, Jean Bossuyt, Maria Jepsen, Danielle Dierckx en onze eigen Bogdan Vanden Berghe kruisten de degen. Met humor en ernst, met bij momenten straffe uitspraken of bijtende verhalen. En met één duidelijke consensus: ongelijkheid moet er uit.

HENDRIK VAN POELE

Beverly Jansen, Zuid-Afrika:

"Over ongelijkheid gesproken. Vorig weekend kocht Zuid-Afrika nog een Grieks eiland. Tegelijk blijven er massaal veel kinderen in ons land honger lijden."

Bea Cantillon,
directeur Centrum Herman Deleeck:

"Het sociale herverdelingssysteem in Europa is vandaag minder dan vroeger gefocust op de armen. Tegelijk zijn de voorwaarden en dus mogelijkheden op school of op de arbeidsmarkt wel dezelfde gebleven. Dat doet ongelijkheid toenemen."

Duncan Green, Oxfam-UK:

"Het grote verschil tussen ongelijkheid en armoede is dat het relationeel is. Je kan niet ongelijk zijn op je eentje. Dat brengt het probleem onvermijdelijk op het politieke niveau."

Gauri Augustine, India:

"Het kastesysteem blijft hét probleem in India. Voor de laagste klasse, de 'untouchables', is dit de ergste vorm van onderdrukking en ontkenning van hun mensenrechten."

Ongelijkheid kent geen grenzen

met Duncan Green, Oxfam International -
Verenigd Koninkrijk • Roberto Bissio, Social Watch -
Uruguay • Gauri Augustine, AREDs & SWATE - India •
Beverley Jansen, Ocean View Development Trust -
Zuid-Afrika • Bea Cantillon, Universiteit Antwerpen
Moderator: Liesbeth Van Impe, hoofdredacteur
Het Nieuwsblad

Impact van ongelijkheid op ontwikkelingssamenwerking

met Jean Bossuyt, European Centre for Development Policy
Management • Jan Vandemoortele, co-auteur Millennium
Development Goals VN • Bogdan Vanden Berghe, 11.11.11
Moderators: Gie Goris, MO* hoofdredacteur en John Vandaele,
MO* journalist

Karel Van Eetvelt, Unizo:

"Het is moeilijk vechten tegen de '1 procent' met een verdeeld sociaal veld. Daar moeten we aan werken. Doen we dat niet, dan zal een kleine groep sterken het spel blijven winnen."

Roberto Bissio, Uruguay:

"Hoe groter de ongelijkheid, hoe ongelukkiger mensen zullen zeggen dat ze zijn. Verklein je de ongelijkheid, dan is iedereen gelukkiger, zelfs in tijden van economische crisis."

Bogdan Vanden Berghe, 11.11.11:

"De thema's om ongelijkheid te bevechten zijn lang onsexy geweest, maar dat is aan het verdwijnen. De ngo's vechten al een hele tijd tegen belastingparadijzen en voor de Tobintaks, je ziet dat die zaken nu eindelijk op de kaart staan."

• www.11.be/thinkglobalday

De nagel op de KOP

In vele landen in het Zuiden leidt de aanwezigheid van olie, gas en andere natuurlijke rijkdommen nauwelijks tot ontwikkelingskansen voor de bevolking. Het is een nagel waar 11.11.11 en zijn partners al jarenlang op kloppen. En recent was het goed raak!

De ontginning van natuurlijke rijkdommen zou in principe een belangrijke bijdrage moeten leveren aan de ontwikkeling van het Zuiden en de strijd tegen de armoede. Maar verrassend genoeg liggen de armoedecijfers in 'grondstofrijke' landen – wereldwijd zijn dat er een vijftigtal – hoger dan in andere landen. 40% van de totale bevolking (640 miljoen mensen) profiteert er niet mee van de aanwezige rijkdom. Een kwart van de bevolking leeft er zelfs in extreme armoede. Tegelijkertijd schat men de verloren fiscale inkomsten uit de ontginning van die grondstoffen op 160 miljard dollar per jaar. Ofwel een veelvoud van het ontwikkelingsgeld dat Afrika jaarlijks ontvangt.

Verrassend genoeg liggen de armoedecijfers in 'grondstofrijke' landen hoger dan in andere landen.

TRANSPARANTIE

Als één van de 650 leden van het wereldwijde netwerk Publish What You Pay (PWYP) klaagt 11.11.11 regelmatig het gebrek aan transparantie aan bij contracten tussen overheden en olie-, gas- en mijnbouwbedrijven. Op die manier verdwijnen miljarden aan inkomsten, in de eerste plaats naar de aandeelhouders in het Noorden, maar ook naar een corrupte elite in het land zelf. Het zijn miljarden die een basis hadden kunnen leggen voor economische groei en armoedebestrijding. In de plaats zit de lokale bevolking vaak opgescheept met gigantische schade aan het milieu.

Meer transparantie is voor PWYP de sleutel tot verandering. Wanneer bedrijven 'publiceren wat ze betalen' en overheden 'publiceren wat ze krijgen', kan iedereen de cijfers vergelijken. Op die manier verhoogt de maatschappelijke druk op bedrijven om de winsten eerlijker te verdelen en krijgt de bevolking in het Zuiden cruciale informatie in handen om controle uit te oefenen op de besteding van de inkomsten uit concessies.

EITI

Een eerste stap in de goede richting was de oprichting van het Extractive Industries Transparency Initiative (EITI). Dit is wat men noemt een *multi-stakeholder* initiatief, waarbij zowel overheden, industrie, investeerders, internationale instellingen als civiele sector (zoals PWYP) betrokken partij zijn. Om aan de EITI-standaard te voldoen, moet een land jaarlijks alle staatsinkomsten uit de ontginning van natuurlijke rijkdommen openbaar maken en laten controleren door een internationale auditfirma. Toetreden tot het EITI is geen verplichting, maar de internationale druk levert stilaan resultaat op. Momenteel zijn 37 landen 'lid', waarvan 21 'compliant', wat betekent dat zij op regelmatige basis rapporten publiceren die aan de EITI-voorwaarden voldoen.

EERST DE VS

In 2010 volgde een nieuwe, belangrijke stap, wanneer het Amerikaanse Congres de Dodd-Frank Act goedkeurt. Een van de onderdelen van deze uitgebreide wetgeving bevat een financiële rapporteringsverplichting voor alle in Amerika beursgenoteerde bedrijven uit de 'extractieve' sector. Eind 2012 publiceerde de Amerikaanse beurswaakhond de normen voor de concrete uitvoering van de wet en bleek inderdaad dat alle betalingen aan overheden gepubliceerd moeten worden. Dat was meteen het sein om ook in Europa de laatste twijfelaars over de streep te trekken.

PAS DAN EUROPA

Uiteindelijk duurde het tot begin april vooraleer het Europees Parlement en de Europese Raad een akkoord bereikten. Volgens de nieuwe regelgeving zullen alle in Europa beursgenoteerde bedrijven moeten rapporteren vanaf een globaal bedrag van

€ 100.000 per jaar aan belastingen in een land. Bovendien zullen ze over elk ontginningsproject of contract afzonderlijk moeten berichten. In feite gaat de Europese regelgeving zelfs een stap verder dan de Amerikaanse omdat ook grote, niet-beursgenoteerde bedrijven en bedrijven actief in de bosbouw en de houthandel in het bad getrokken worden. Naar schatting 75 tot 80% van de grote bedrijven uit de sector zal daarmee onderworpen zijn aan transparantieregels uit de VS en de EU. Daarbij ook de meeste grote bedrijven uit de opkomende industrielanden, aangezien zij beursgenoteerd zijn in de VS of Europa. "Cruciaal is dat de richtlijn geen uitzonderingen voorziet, ondanks hevig lobbywerk van onder andere Shell", zegt Marinke Van Riet, directeur van PWYP. "Voor dit resultaat hebben al onze lidorganisaties zich jarenlang ingezet, maar het werk is niet af. We zullen nauwgezet toekijken op de implementatie van de richtlijn in Europa. Bovendien eisen we dat deze regels universeel worden. Daarvoor is het belangrijk dat ook Canada, het land waar de grootste beurs voor mijnbouwbedrijven gevestigd is, aan boord gehaald wordt."

DOORBRAAK

Ook voor Koen Warmenbol, beleidsmedewerker natuurlijke rijkdommen van 11.11.11, is dit een belangrijke doorbraak: "Natuurlijk blijven we ijveren voor een nog grotere transparantie, bijvoorbeeld wat betreft de contracten zelf. Maar deze regels zijn een flinke stap voorwaarts. De EITI-rapporten bevatten vaak enkel gebundelde informatie over betalingen voor gans het land en meestal ook beperkt tot de belangrijkste grondstoffen. Nu worden bedrijven verplicht tot een gedetailleerde rapportering, per project en voor alle grondstoffen. Daardoor kunnen lokale organisaties en lokale besturen in het Zuiden precies te weten komen hoeveel er aan belastingen betaald is voor de ontginning van de natuurlijke rijkdommen op hun grondgebied. Cijfers die voor hen een belangrijk wapen kunnen zijn om hun politici ter verantwoording te roepen en corruptie te bestrijden."

Bedrijven die 'publiceren wat ze betalen' en overheden die 'publiceren wat ze krijgen'. Dat is de sleutel tot verandering.

PETER CRISTIAENSEN
EN KOEN WARMBOL

• www.publishwhatyoupay.org

Op en naast het podium

ICOS, het Ingelmunsters Comité voor Ontwikkelingssamenwerking, zorgt tijdens de campagne al enkele jaren voor een volle zaal. In het publiek zitten niet enkel 'overtuigden', maar een mooie doorsnee van de bevolking. De verklaring voor dit succes is het laagdrempelige programma, waarbij de groep zelf en andere bekenden uit de gemeente de show stelen. Of het nu gaat om de comedy van 'Piv Huvluf en de Muppets' (2011) of het zangfeest van 'Elf om te zien' (2012), deze jonge bende geeft telkens het beste van zichzelf. Op en naast het podium!

Lies Decock: "We streven naar activiteiten die leuk en plezierig zijn om bij te wonen. Op die manier realiseren we onze belangrijkste doelstelling: zo veel mogelijk geld inzamelen."

Philippe Verhaest: "Voor 'Elf om te zien' werd me gevraagd om de avond te presenteren. En kijk, nu maak ik deel uit van de groep. We willen het elk jaar beter en grootser aanpakken. De grote vraag is waar dat zal eindigen ..."

Davy Claerhout: "Onze eerste brainstormmomenten voor de nieuwe actie hebben we al heel snel na 11 november. We zien elkaar regelmatig op café en starten heel informeel. Vanaf mei komen we samen met de hele groep en begint de echte planning."

Stefaan Monseré: "We durven zeggen dat we van lokale 11groep uitgegroeid zijn tot hét aanspreekpunt voor Noord-Zuid in Ingelmunster. Zowel het gemeentebestuur als de vierde pijlerorganisaties weten ons vlot te vinden."

Suzanne Vanlerberghe: "Vorig jaar werd ik gevraagd om mee te helpen achter de bar. Louter toevallig (lach) volgde de vraag om bij de groep te komen. Ik had de smaak te pakken en zei volmondig ja."

Evy Becquart: "Voor mij is het belangrijk dat we aandacht hebben voor kleinere initiatieven van geëngageerde mensen uit Ingelmunster zelf. Zo dragen we bij aan concrete projecten in het Zuiden."

• www.11.be/ingelmunster

Sylvie Demuynck: "Ik wil me graag voor iets inzetten. Vroeger was dat de Chiro, nu ben ik blij om dat voor een goed doel te doen."

Kevin Samyn: "Ik ben de cameraman van dienst en deed het filmwerk voor de 'Elf werken van 11.11.11'. Daarin gaven we telkens een aanzet voor elf onmogelijke opdrachten. Aan het publiek om in te schatten of een opdracht toch was volbracht."

Bjorn Verbrugghe: "Elk jaar opnieuw proberen we de mensen van Ingelmunster nieuwsgierig te maken en te verrassen. 'Piv Huvluv en de Muppets' was een schot in de roos omdat we het aandurften onze eigen stand-upcomedy te brengen."

Linde Vandekerckhove: "We zijn gestart vanuit jeugdhuis Kontrabas en vanuit de Scouts. Intussen zitten ook (ex-)medewerkers van de Chiro, de KLJ en de Gezinsbond in onze groep."

Isolde Pillen: "Hoe we zoveel volk bij elkaar krijgen? We vragen mensen uit allerlei verenigingen om mee op het podium te staan. Zo krijgen we hun achterban en hun familie op onze activiteit."

HADE VANHOUTTE

FOTO FRANK MEIRISSE

breed • uit

20 JAAR OTTERTROTTER

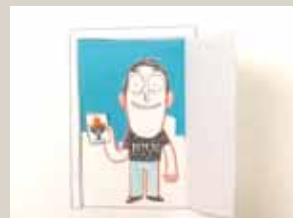
Het Mechelse gratis festival Ottertrotter bestaat 20 jaar. Een reden om te feesten, onder meer met muzikale hoogvlieger Zap Mama. Maar ook met de gekende succesformule: muziek uit alle windstreken, gecombineerd met mondiale activiteiten en fel gesmaakte randanimatie. De lokale 11.11.11-groep is er bij met 'Dagelijkse Kost?', een actiemodel rond het campagnethema Recht op voedsel. Ottertrotter gaat door op zondag 30 juni in Domein Tivoli in Mechelen.

www.ottertrotter.be

WAT DOET 11.11.11?

Er is een nieuw leuk tekenfilmpje dat de werking van 11.11.11 voorstelt. Niet eenvoudig om zo'n veelzijdige organisatie kort en bondig in beeld te brengen. "Vaak is humor het beste middel om een ernstig thema te brengen", vindt illustrator Benjamin Leroy. "Mijn personages hebben altijd iets onnozels. Voor dit filmpje was dat niet anders, zonder voorbij te gaan aan de ernst van de zaak." Je vindt het filmpje op www.11.be.

JAARRAPPORT ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Meer dan een half miljard. Dat is de voorlopige balans van de besparingen op ontwikkelingssamenwerking in 2012 en 2013. Daardoor strandde ons land vorig jaar op amper 0,47% van het bruto nationaal inkomen. Nochtans hebben meerderheidspartijen jaren aan een stuk herbevestigd de belofde 0,7% te halen tegen 2015. Hoe valt dit te rijmen? 11.11.11 zocht het uit. Want de noden zijn niet verminderd, integendeel. Natuurlijk is er het gegeven dat al die mensen voor wie hulp een verschil tussen leven of dood kan betekenen, hier niet stemmen. Maar is dat de enige reden? Wat met de stroeve werking van het departement ontwikkelingssamenwerking? En hoe gaan politici om met het departement? Antwoorden vind je in ons Jaarrapport van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking. www.11.be/jaarrapport

ACTIVITEITENVERSLAG 2012

2012 was buitengewoon voor 11.11.11. De klimaatcampagne draaide voor het tweede jaar op rij op volle toeren met als hoogtepunt het actieweekend Sing for the Climate. Ook het filmpje van Bart Cannaerts trok veel aandacht en politici en beleidsmakers kregen onze standpunten onder de neus geduwd tijdens een sessie in het parlement en op de klimaatconferentie in Doha. De grote zichtbaarheid van ons werk, het belang van het thema klimaatverandering en de inzet van vele vrijwilligers zorgden bovendien voor een goed financieel resultaat. Dat en nog veel meer valt te lezen in het Activiteitenverslag 2012. www.11.be/activiteitenverslag

Nieuwe perswet zorgt voor **onrust**

Eind april keurde het Burundese parlement een nieuwe wet op de pers goed, waarmee kwaliteitsvolle en onafhankelijke journalistiek zo goed als onmogelijk wordt. De president van het land heeft

nu enkele weken de tijd om de wet te ondertekenen. Intussen zitten Burundese journalisten en 11.11.11-partners niet stil en werken wij aan internationale druk.

Volgens de nieuwe wet kan een journalist verplicht worden zijn bronnengeheim prijs te geven indien hij over onderwerpen bericht die te maken hebben met de staatsveiligheid en de openbare orde. Bovendien is de wet erg vaag: journalisten mogen enkel 'objectieve informatie verspreiden waarvan de bronnen rigoreus geverifieerd zijn'. Audiovisuele pers krijgt enkel toestemming om uit te zenden wanneer 'het project publiek belang heeft'. Journalistiek wordt zo een speelbal in de handen van de autoriteiten. Wie zich niet aan de nieuwe regels houdt riskeert boetes tot € 3000, een torenhoog bedrag voor een Burundese journalist die gemiddeld € 100 per maand verdient.

FELLE REACTIES

Burundese journalisten schoten onmiddellijk in actie. Zij lanceerden een petitie – de eerste in Burundi ooit! – en verzamelden 11.000 handtekeningen. "11.000 daden die getuigen van grote moed", aldus Denise Mugugu van het Huis van de Pers, "want wij leven nog steeds in een situatie waarin iedereen schrik heeft van elkaar". Ook 11.11.11-partners zoals Parcém en Biraturaba engageerden zich met financiële steun van 11.11.11 sterk in het protest tegen de wet. Zij vrezen immers problemen te krijgen wanneer ze de corruptie aanklagen of communiceren over gevoelige onderwerpen als de economie of het staatsbudget. In hun ogen is het motief voor de wet duidelijk: omdat de politieke oppositie zich bij de vorige verkiezingen uit de verkiezingsstrijd heeft teruggetrokken, zijn de

pers en het middenveld de facto de enige oppositiestemmen in het land. Die stemmen wil de overheid tegen de volgende verkiezingen in 2015 onder controle brengen. Ook over het statuut van ngo's, openbare manifestaties en de nationale verzoeningscommissie zitten nieuwe wetten in de pijplijn. Het valt te vrezen dat ook daar de democratische ruimte verder zal ingeperkt worden.

MINISTER REYNDEERS

Het is nu aan president Nkurunziza om de wet ofwel terug te sturen naar het parlement, ofwel te ondertekenen, ofwel door het grondwettelijk hof te laten onderzoeken. Voor de zuid- en beleidsdienst van 11.11.11 het sein om ook hier in actie te komen. België is immers de grootste bilaterale donor van Burundi (€ 50 miljoen per jaar) en dus geen onbelangrijke partner voor het land. Een perscommuniqué en politiek werk resulteerde in standpunten en parlementaire vragen van Groen, CD&V en N-VA en een brief vanuit de Belgische Kamer en Senaat naar de Burundese president. Intussen heeft ook minister van Buitenlandse Zaken Didier Reynders zich in het parlement uitgesproken tegen de wet, net als zijn Europese collega's. Burundi schendt immers zowel internationale en regionale mensenrechtenverdragen als haar eigen belofte, gemaakt op de donorconferentie van november 2012.

PETER CRISTIAENSEN

• www.11.be/burundi

Kunst moet vragen stellen

Welke plaats heeft een artiest in een land als Congo?

Papy Maurice Mbwiti. Het leven in Kinshasa is elke dag opnieuw een overlevingsstrijd, een sociale jungle waar je voor alles moet vechten. Op het einde van de dag viert de gewone Congolees 'zijn' kleine overwinning met een fles bier of een gebed in de kerk. In zo'n context is het niet makkelijk om kunstenaar te zijn. Wil je voor je dromen gaan, dan sta je aan de zijlijn van de maatschappij. En toch zijn net deze moeilijke omstandigheden heel verrijkend voor een artiest, omdat je vanuit een totaal ander gezichtspunt naar het dagelijkse leven kijkt. Kinshasa is een stad die schrik heeft van stilte, want stilte verplicht tot reflectie. De politiek houdt deze situatie van 'niet-stilte' in stand. Het is aan de kunst om steeds opnieuw 'momenten van stilte' te creëren en vragen te stellen.

Zit de gewone Congolees te wachten op cultuur?

Papy. De meeste Congolezen gaan op in activiteiten die comfortabel voelen: religie, populaire muziek, drank ... Wij proberen hun interesse te wekken voor culturele creaties die over het échte leven gaan. Talrijk zijn ze nog niet, de artiesten die vanuit die vragen werken. Maar je vindt ze wel in verschillende disciplines: theater, poëzie, fotografie ...

Wat kan Congolese kunstenaars vooruit helpen?

Papy. Gebrek aan doorzettingsvermogen hebben onze kunstenaars niet. Maar ze werken in een land waar elke structuur ontbreekt. Daarom is het goed dat artistieke projecten soms gedeeltelijk ondersteund worden door organisaties uit het buitenland, zoals cultuurhuizen of ngo's. We zien bijvoorbeeld dat veel theatergroepen ingezet worden in het sensibiliseringswerk van ngo's. Dat is goed, zolang ze hun eigen vragen blijven stellen en ze werken rond sociale thema's die zij belangrijk vinden. Nu zien we soms dat artiesten alleen steun krijgen als ze rond onderwerpen werken die goed liggen in het Westen. Heel wat theatergezelschappen hebben bijvoorbeeld pro-

Papy Maurice Mbwiti is een culturele duizendpoot. In

Kinshasa is hij verbonden aan de theatergroep Les Bédjarts,

maar in tal van Afrikaanse en Europese gezelschappen

treedt hij op als gastacteur. Vorige zomer was hij gast-

blogger op Bato Congo, het culturele project van 11.11.11

en KVS tijdens Theater aan Zee.

ducties gemaakt over de verkrachtingen in Oost-Congo. Het gevaar is dat het creatieve proces verloren gaat. Zelf doen we het anders. Wij zijn nu bezig met een stuk over milieu en voedselzekerheid. Het creatieve proces blijft op de eerste plaats staan en bovendien is het thema relevant voor heel veel bewoners van Kinshasa.

Hoop je ook op ondersteuning van de Congolese overheid?

Papy. Onze beleidsmakers zouden moeten beseffen dat de heropbouw van het land alleen mogelijk is mits een investering in cultuur. Op alle niveaus moet daarvoor aandacht zijn, van wijk en gemeente tot provinciale en nationale overheid. Aandacht voor cultuur is nodig om opnieuw het

'karma' van Congo te vormen. We moeten als maatschappij vragen durven stellen. Vragen over tradities, moderne waarden en wat er gebeurt in de rest van de wereld. Vragen over veiligheid, milieu, economie, heropbouw, voedselzekerheid ... Van de politiek moeten we deze reflectie niet verwachten. Alleen het artistieke discours zet aan om na te denken en actie te ondernemen.

Als je één actie moet kiezen, welke dan?

Papy. Investeren in onderwijs en cultuur! Wat helpt het om wegen aan te leggen als de bevolking niet gevormd is om het lot in eigen handen te nemen?

CORINE VAN KELECOM

Bato Congo

Afrikaanse zon in Oostende

KOM JIJ OOK?

FOTO PAULIEN VERLACHT

Theater aan Zee, KVS en 11.11.11
geven aan Pagina 11-lezers
vijf duotickets voor *Time and Spaces:*
The Marrabenta Solos van Panaibra
Gabriel Canda (woensdag 7 augustus,
19u00, CC De Grote Post).
Geïnteresseerd? Mail je naam, adres en
telefoonnummer naar batocongo@11.be.

We organiseren ook een korte publieks-
enquête bij sommige voorstellingen.
*Spreek je graag mensen aan? In ruil
kan je de voorstelling gratis bijwonen.*
Mail naar batocongo@11.be.

**Bato Congo is geprogrammeerd
tussen 1 en 10 augustus,
op verschillende lokaties in Oostende.**

Ook dit jaar programmeert Theater aan Zee een
hele reeks hedendaagse Afrikaanse artiesten.
De mix van theater, dans, beeldende kunsten,
muziek en fotografie wordt geflankeerd door
gesprekken, workshops en wandelingen. Met deze
tweede editie van Bato Congo willen 11.11.11,
KVS en Theater aan Zee opnieuw aantonen dat
kunst – met zijn eigen blik op de realiteit – wel
degelijk kan bijdragen aan ontwikkeling.

"Wat is er met onze dromen gebeurd?"

Choreograaf Faustin Linyekula en zijn dansers, acteurs
en zangers gaan op zoek naar wat er rest van hun
kindertijd "in een land dat de verantwoordelijkheid
voor zijn eigen toekomst van zich afschuift". De
voorstelling gaat in wereldpremière op Connexion
Kin in Kinshasa en reist via het Theaterfestival van
Avignon naar Oostende. Niet te missen.

Dromen van de voetbalhemel

Acht Afrikaanse voetballers willen maar één ding:
spelen bij een Europese topclub. In een indrukwek-
kende performance geven zij inkijk in hun levens-
verhaal en hun exodus naar België.

De Congolese Panamarenko

Toen Bienvenu Nanga voor het eerst werk van
Panamarenko zag, beleefde hij een aha-erlebnis. Hij
maakt zijn bijnaam als *l'artiste des poubelles* waar
en zal tien dagen lang met recuperatiemateriaal een
levendige installatie creëren.

Muzikale terugkeer naar Congo

Flamme Kapaya was in een vorig leven gitarist bij de
Congolese superster Werrason. Voor TAZ onderneemt
hij een muzikale odyssee naar zijn wortels: zijn familie,
zijn geschiedenis, zichzelf.

Breakdance met een verhaal

Dinozord is een all-round artiest, die bovenal bewijst
dat de verloren jongeren van Kinshasa niet 'verloren'
hoeven te zijn. In *Boyoka* brengt hij een adembene-
nemende breakdance-solo van 30 minuten.

Geschiedenis van Mozambique

In *The Marrabenta Solos* vertelt Panaibra Gabriel
Canda de bewogen geschiedenis van zijn land sinds
de Portugese kolonisatie. Met het lichaam van de
danser als metafoor voor het verhaal.

- www.theateraanzee.be
- www.11.be/batocongo